

De leraar en het lerarenberoep naar waarde geschat

Goede namiddag dames en heren, collega's, studenten.

Welkom op de academische opening van onze universiteit Hasselt en hogeschool PXL. Het doet me goed u hier weer mogen te mogen zien Ik wens u alvast een fantastisch academiejaar toe.

Dames en heren. Vandaag gaan we het niet hebben over alle mogelijke ambities en vele werken van onze hogeschool PXL. We gaan vandaag ook NIET om meer geld vragen voor de hogescholen. Dat doen we op een andere gelegenheid.

Vandaag willen we het exclusief hebben over de leraar en het lerarenberoep, over leraar zijn in het basis- of secundair onderwijs, lector of prof.

Il faut le faire. je moet het maar (willen) doen.

Nochtans...nochtans, er zijn vele redenen om het NIET te doen.... Inspiratie om het niet te doen krijgen we elke dag tegen heug en meug te horen in de pers, in sociale media, in de politiek, in de ouderraad, in het verenigingsleven. Waar met gaat langs Vlaanderens wegen... overal komen we gepraat en geschrijf over problemen met het leraarschap en het onderwijs tegen.

In een aantal boutades en met wat ironie vat ik de teneur samen.

De lerenopleidingen zijn niet wat ze moeten zijn, de pedagogen ook niet, de juffrouwen en meesters ook niet, de scholen niet, en de directeurs zeker niet. De instroom van de lerarenopleiding deugt niet en de doorstroom ook niet. En na de lerarenopleiding krijgen jonge leraren bij hun eerste werkervaring een dermate grote praktijkschok dat ze binnen de kortste keren een burnout krijgen of in een midlife crisis sukkelen.

De kinderen zijn ook veel vervelender dan vroeger. Socrates wist het eeuwen geleden al. De jeugd van tegenwoordig, die heeft het niet. Ze hebben het niet,

ze kunnen het niet, en ze willen niet.... En de leraar voedt mijn kind niet goed op terwijl ik aan het werk ben.

Bovendien eten onze kinderen te weinig of te veel 'Pisa'. Of ze hebben er toch op zijn minst weinig kaas van gegeten, want ze kunnen niet meer zo goed tellen of lezen als weleer. Een mens zou zich gaan afvragen wat ze daar op school toch allemaal uitvoeren?

En dan is er nog het onderwijs zelf. Onderwijskundige stuurlieders roepen vanaf de wal dat we nog veel kunnen leren van de Nederlanders, of nog beter: dat we in het onderwijs beter zouden beter luisteren naar het Finse Walhalla, of op zijn minst eens het Oost-oestbekistaanse onderwijssysteem onder de loep zouden nemen.

Daarnaast staat het als een paal boven water: benoemingen maken lui en ziek... én de leraren verdienen te veel, of volgens anderen te weinig, maar van één ding is men zeker: ze hebben veel te veel congé.

En dan de leraren zelf? Hoe voelen zij zich bij al die commentaren? Leraren ervaren een publiek dat met de jaren moeilijker wordt, hebben last van eenzaamheid, werken in moeilijke materiële omstandigheden en voelen weinig collegiale dynamiek. De ene na de andere studie bewijst een te hoge werkdruk.

Leraren hebben ook dikwijls het gevoel dat **ouders** een geringe waardering hebben voor hun beroep. Daarom wil ik het nu even over de ouders hebben, want die blijven veelal buiten schot.

Ik ben zelf ouder van twee zonen, dus ik kan er van mee spreken. Iedereen heeft een mening over het onderwijs, we zijn toch immers ervaringsdeskundigen, we hebben immers jarenlang zelf les gevolgd.

Ik stel dan ook empirisch vast de ouders ook niet min zijn. Hun eisen zijn vaak onrealistisch en te hoog, Sommige ouders tonen zich voor de leerkrachten eerder tegen- dan medestanders in het leerproces. Het aantal beroepsprocedures tegen beoordelingen ligt hoog, en dit niet alleen in het hoger, maar ook in het secundair onderwijs. Nu is het algemeen bekend dat vroeger alles beter was. In de goede oude tijd kreeg je er als leerling na een berisping of een minder goed rapport thuis nog straf bij...

Tussen haakjes: sommige ouders zouden best wat meer afstand mogen nemen. Een volkswijsheid uit Zolder leerde me: "de patatten koken niet als ge er naar blijft kijken"... Als ze te van té dichtbij probeert te volgen vallen sommige leraren dan als een soort verdedigingsmechanisme bij hun evaluatie-instrumenten misschien sneller terug op objectieve en meetbare criteria. Daardoor worden wel discussies vermeden, en het aantal beroepsprocedures zal verminderen, maar ook creativiteit en innovatie boeten dan in...

En zo zien en horen we elke dag getweet, gelezerbrief, gecolumn en gaat dat gewild of ongewild “bashen” van de leraren en het lerarenberoep onophoudelijk voort ...

En dan vragen we ons waarom het aantal geroepenen voor de lerarenopleidingen in Vlaanderen jaar na jaar daalt... Wat hadden we dan gedacht?

Ik stel samen met u een op zijn minst belangrijke perceptie vast: “de maatschappelijke waardering voor het lerarenberoep is lager dan de stem van Johnny Cash”.

En dat net terwijl we onze leraren zo broodnodig hebben. Zij zijn ons grootste kapitaal. Goed onderwijs is de basis voor een betere samenleving en het zijn de leraren die goed onderwijs maken, meer dan welke andere factor ook. Zij vormen onze jongeren en maken onze toekomst.

Daarom achten we het nodig vandaag een hommage te brengen aan de leraar, in een eigen bewerking van een gedicht “What teachers make” van de New Yorkse “slam poëet”, én leerkracht Taylor Mali ...

What Teachers Make

You want to know what I make?

I make kids work harder than they ever thought they could.

I can make a C+ feel like a Congressional Medal of Honor

I make parents see their children for who they are
and what they can be.

You want to know what I make? I make kids wonder,

I make them question.

I make them criticize.

I make them apologize and mean it.

I make them write.

I make them read, read, read.

I make them spell over and over and over again

I make them understand that if you've got *this* (wijst naar het hoofd)
then you follow *this* (wijst naar het hart)

Ladies and gentlemen

Teachers make a difference!

Mali. Taylor. “What Teachers Make.” *What Learning Leaves*. Newtown, CT: Hanover Press, 2002. Print. (ISBN: 1--887012--17--6)

Leraren maken het verschil. Ik had het zelf echt niet mooier kunnen verwoorden.

Als ik terugdenk aan mijn schooltijd herinner ik me nog precies welke leraars het verschil maakten. Vaak waren het de leraren die hun vak met passie over konden brengen die indruk maakten. Of docenten die iets in je zagen wat anderen niet zagen. Wie voor de klas staat, kan een enorme impact hebben op iemands leven. Helaas komt die waardering meestal niet op het moment zelf, maar vooral achteraf, veel later. Zo stond ik onlangs nog op het podium van mijn vroegere school. En plots kwamen al mijn herinneringen terug... *We hebben allemaal wel herinneringen aan de leerkracht scheikunde die bewust een proefbuis deed ontploffen.* De leraar aardrijkskunde die zei: het beste systeem van weervoorspelling is zeggen dat het morgen hetzelfde weer zal zijn als vandaag....De lagere schoolleraar die zijn accordeon bovenhaalde terwijl hij de witte van Zichem aan het voorlezen was. De leraar die met zijn botten in de Laambeek stond om stroom op of afwaarts aan te duiden. De wiskundeleraar die de les stillegde voor een discussie met de klas over het nut van kernwapens in Kleine Brogel.. Of de lessen waarbij we Tom Waits beluisterden in de les geschiedenis om het woord melancholie beter te begrijpen. Of die heerlijke kus, achter het gordijn van de oude toneelzaal tijdens de christomosviering, dit geheel terzijde. Ik ben de leraar die met tranen in zijn ogen samen met mij 'tears in heaven' zong nooit vergeten. Of die keer toen we dronken waren van de woorden van onze leraar Latijn die minstens even goed als Horatius of Vergilius zelf over de wijn kon dichten. Of nog: de leraar die me zei: gij zijt er zo ene die Marcus Aurelius moet lezen... Om nog te zwijgen over leerkrachten met bijnamen als het pingpongbolleke, de rosse, de stofzuiger, de kalkoen of de koe, de pijp, de vod, de neus enz Och de tijd is vandaag te kort om het allemaal op te rakelen, gelukkig is er straks nog een receptie.

Leraren, het zijn bijna allemaal schone mensen ....We koesteren ze in ons geheugen in de wetenschap dat ze mee gestalte hebben gegeven aan wie we vandaag zijn. En zoals ik zei, onlangs zag ik zo een hele bende van oudgediende leraren terug... Het was fijn vast te stellen dat zij enkel nog de goede herinneringen koesteren over mij. Over selectieve en collectieve amnesie gesproken...

Dames en heren, als we met zijn allen een beetje van diezelfde waardering in de richting ons huidige lerenkorps laten gaan, zullen we mijlen vooruit gaan.

Kiezen voor de lerarenopleiding en het lerarenberoep is een fantastische keuze. Het terrein van de lerarenopleiding is immers in volle beweging, en volgend jaar zijn er meer wegen dan ooit om leraar te worden.

De SLO's (Specifieke Leraren Opleidingen) die nu in de CVO's worden georganiseerd zullen indalen in de hogescholen en universiteiten. De vroegere

D-cursus en GPB krijgen nu finaal een opwaardering en een vaste stek in het hoger onderwijs. Aan de universiteiten komen er academische masters, aan de schools of arts van de hogescholen een educatieve master in de kunsten. Aan de hogescholen wordt de specifieke lerarenopleiding (SLO) hervormd tot een verkorte professionele bachelor Secundair onderwijs. Daarbij komt er een bijzondere aandacht voor de scholing van technische mensen als bakker, beenhouwers, schijnwerkers en loodgieters tot vakbekwame leerkrachten. De hogescholen staan voor de opdracht om deze competenties niet verloren te laten gaan en te laten gedijen in de graduaatsopleidingen technische beroepen.

Ik wil dan ook mijn dierbare collega's danken voor het vele voorbereidend werk... Wat ik dan ook hoegenaamd niet zal vergeten is om een grootse, ja zelfs de grootste lofzang uit te zingen over de CVO's, die de opleidingen decennialang gestalte hebben geven, uitgebouwd en kwalitatief op poten hebben gezet. U vergeten we niet ... proficiat.

Er liggen heel wat uitdagingen voor ons, maar ook kansen. We pleiten er vandaag absoluut niet voor om de problemen onder de mat te vegen, maar wel om steeds een warm bad van waardering te voorzien voor ons onderwijs en haar leraren.

Een mooi voorbeeld van een dergelijk warm bad voor leraren is de 'Lerarendag' op 5 oktober. Het tijdschrift 'Klasse' maakte een aantal leuke plaktattoo's voor deze gelegenheid. En ja, u voelt me komen...

Ik wil alle aanwezigen hier vragen om op de dag van de leraar deze tattoo met fierheid te dragen wanneer u in de aula of een leslokaal staat. Degene die echt niet kan wachten mag de tattoo vandaag al opplakken, op voorwaarde dat u niet meer baadt noch doucht tot 5 oktober. U ontvangt de blad met diverse plaktattoo's na afloop van de zitting bij de uitgang van de zaal. Wie echter de voorkeur aan een échte tattoo geeft, mag na de receptie even bij mij langskomen.

Dames en heren, Hogeschool PXL zou zichzelf niet zijn als we hierbij geen extra, eigen initiatief zouden nemen. Ik had het genoeg afgelopen zomer, Steve Van Zandt 'Little Steven' te ontmoeten in de backstage van het Bluesfestival in Peer.

Hij is gekend als de leadgitarist van Bruce Springsteen maar u kan hem ook kennen als Frank Tagliano uit [Lilyhammer](#) of als *Silvio Dante* in [The Sopranos](#).

Ik was meteen gewonnen voor zijn aanpak. Hij nam in VS het initiatief voor de stichting "Teachrock". Nota bene: de bestuurraad telt leden als The boss himself Bruce Springsteen, Steven Van Zandt, Jackson Browne, Martin Scorsese en Bono). De foundation heeft als doel leraren te waarderen door

workshops en opleidingen te combineren met een uitnodiging voor optredens van topmuzikanten. De naam "Teacher Appreciation Tour" waarmee hij door de wereld trekt laat niets aan de verbeelding over. Muziek werkt verbindend, motiverend en brengt generaties samen.

Ik was dan ook heel blij dat hij meteen bereid was om deze aanpak met ons te delen, en we zijn nu al bezig om een Vlaamse "Lerarenwaarderingstour" op poten te zetten, en dit in een cross-over van onze departementen PXL-music en PXL-Education. Wil u meewerken, u weet ons te vinden.

Dames en heren. Laat me besluiten met samen te beloven dat we dit academiejaar maximaal inzetten op het waarderen van leraren en leraarschap. We zullen hen bewieroken, warme lucht onder de vleugels geven, hen steunen in goede en kwade tijden en de glory days van het leraarschap in ere te herstellen... glory days glory days...

- Ben Lambrechts, algemeen directeur hogeschool PXL